

BÀI TẬP NGÀY 29/3/2025

ĐỌC VIẾT TIỂU THUYẾT HIỆN ĐẠI

BÀI 1 (khó một chút)

I. ĐỌC HIỂU

Đọc văn bản:

Sáng độ một giờ rồi. Phương đông trắng mát màu hoa huệ, đã ngả qua màu hồng của tuổi dậy thì, để bây giờ nhénh nhoáng màu vàng cháy. Mặt trời mới nhú lên được một chút, khỏi cái nóc nhà cao nhất, ở đầu phố đằng kia. Những tia nắng đầu tiên, óng ả như tơ, lướt qua một rặng mái nhà thấp lè tè, cái bản, mấp mô, để đến xiên vào hai cái cửa sổ gác nhà trường, cái cao thứ hai ở đầu phố đằng này. Nắng chảy thành vũng trên sàn. Hai vùng sáng, trước còn nhỏ và mập mờ, cứ dần dần lan rộng thêm, rõ hình thêm. Sau cùng thì đã rõ ràng là hai cái hình chữ nhật lệch có rọc đen. Một chút phản quang hắt lên trần, lên những bức tường quét vôi vàng và kẻ chì nâu. Nó hắt cả lên cái đi văng Thứ đang ngồi, khiến y nheo nheo mắt nhìn lên. Mặt trời đã nhô lên hẳn.

Thứ ngồi tránh sang một bên, rồi lại cúi xuống, lần lượt giở mấy quyển sách giáo khoa để trên đùi. Y tìm những bài để dạy hôm nay. Y dạy học đã hai năm. Cái chương trình học của lớp nhất, lớp nhì y đã thuộc gần nhập tâm, chỉ thuộc thêm một chút nữa là y đã có thể làm như một giáo sư toán học cũ của y, nhớ đến cả giả lời những bài tính đó mà ông có thể đọc thuộc lòng được đầu bài, nên quanh năm dạy học không cần dùng đến một quyển sách nào. Trong việc soạn bài, không cần thận trọng quá như hồi mới đến trường, có lẽ do đây một phần. Nhưng một phần lớn lại vì có khác.

Có thể nói rằng y đã chán nghề. Không phải vì nghề dạy học tư không thích hợp với y. Nhưng cái nghề bạc bẽo làm sao! Để bớt số giáo viên, một mình y dạy lớp nhất xong lại phải dạy lớp nhì kế theo ngay, nên mỗi ngày phải dạy đúng tám giờ. Tám giờ nói luôn luôn, cử động luôn luôn, chẳng lúc nào ngơi. Thì giờ học trò ở lớp rút đi, nên thầy phải dùng đến từng phút con con để có thể dạy hết bài. Tất cả các bài làm đều phải chấm ở nhà. Thành thử mỗi ngày y bận rộn đến mười giờ. Công việc mệt mỏi quá đi cày. Thế mà lương mỗi tháng, chỉ vền vện có hai chục đồng.

Người hiệu trưởng cũ là một người anh họ Thứ. Đích trước kia giữ một chân bán hàng buôn. Cả đời đi làm cho một sở tư, cố nhiên là chẳng thú vị gì. Đích bèn chung vốn với Oanh, một bạn gái đồng sự của y, mở ra cái trường học ngoại ô này. Nhưng trường dạy được hai khóa thì y đỗ kì thi vào công sở, được bổ đi làm ở một tỉnh xa. Y muốn Thứ thay y làm hiệu trưởng và dạy mấy lớp trên. Y bảo Thứ: "Trường bây giờ còn ít học trò, tôi sẽ bảo Oanh đưa cho Thứ mỗi tháng vài chục bạc. Khi nào nhiều học trò hơn, chúng mình sẽ nói chuyện lại với nhau. Bọn mình liệu với nhau để lắm". Tuy chẳng hiểu dễ thế nào, Thứ cũng gật đầu ngay. Y không muốn nói nhiều chuyện tiền nong. Ngay đến không phải chỗ thân tình mà còn cò kè với nhau về một vấn đề tiền, y đã thấy ngượng ngùng rồi, huống hồ Đích với y là chỗ người nhà, lại là bạn học với nhau từ thuở còn thơ. Và lại lúc bấy giờ y không để ý đến số lương. Thất nghiệp gần hai năm rồi, y đang cần chỗ làm. Y đang muốn có thể dùng sức mình vào một việc gì. Bởi vậy, suốt một năm đầu, y là một ông thầy rất tận tâm. Y soạn bài, giảng bài, chấm bài rất kỹ càng, bao nhiêu tâm lực, bao nhiêu thì giờ đều dùng cả cho nhà trường, cho lũ học trò. Hết niên học, số học trò đỗ bằng tốt nghiệp, so với những năm trước, tăng vọt hẳn lên. Bắt đầu từ khóa học sau, danh số những học trò xin vào học gấp đôi. Oanh hài lòng lắm. Thứ cũng hài lòng lắm.

Nhưng sự hài lòng của Thứ không bền. Chẳng bao lâu, y nhận ra rằng số học trò tăng lên nhiều quá, chỉ khổ y. Y vất vả thêm. Mà số lương thì vẫn thế. Trong khi ấy, vợ y ở nhà quê lại đã sinh một đứa con. Bận rộn con thơ, cố nhiên là người đàn bà phải làm kém đi, tiêu lại tốn hơn, Thứ

đã phải nghĩ nhiều đến tương lai. Sự lao碌 và những nỗi lo khiến người y hóp hẳn đi. Nét mặt y, đôi mắt y, để nhiệm một vẻ gì mỗi một rồi. Y mỗi một cả đến tâm hồn, cả tính tình. Y không còn bông bột, hăng hái như trước nữa. Những lúc thấy mình và vợ con mình khổ quá, y đã bắt đầu tự hỏi y: "Mình làm việc đến gần kiệt sức mà tình cảnh cũng không thể hơn thế này ư?". Một buổi sáng, trong lúc đánh răng, y bỗng tỉnh ra rằng mỗi sáng, nguyên về hai lớp của y, người ta đã thu được tám mươi đồng. Y chỉ được một phần tư. Còn sáu mươi đồng nữa đâu? Tiền nhà, mười bảy đồng, tiền thăng ở, được sáu đồng thì nó còn làm đến trăm việc khác cho Oanh, chứ có riêng gì việc nhà trường đâu; tiền phần viết bảng, độ vài đồng... Tất cả mọi thứ chi phí cho cả nhà trường, chỉ có thể thôi. Nguyên một số sáu mươi đồng kia, đã thừa được quá nửa rồi. Lại còn tiền thu ở bốn lớp kia. Thế thì Oanh không phải khó nhọc gì, không phải một trách nhiệm gì, cái trách nhiệm hiệu trưởng hoàn toàn Thứ phải đảm đương, mà được lợi về cái trường mỗi tháng trăm bạc. Sao lại vô lý thế?...

Một hồi còi khàn khàn vang lên. Tiếp theo là những tiếng bước chân bình bịch, những tiếng guốc khua rộn rã: phu nhà máy rượu bia chạy vào làm. Sáu rưỡi...

Thứ đã xong, y đánh dấu những trang cần dùng bằng những mảnh giấy con, rồi gấp vào. Y ngẩng mặt lên. Oanh ngồi ở cái bàn đọc nhất, kê áp vào tường mé bên kia, đang tô điểm.

Oanh không đẹp, y gầy đét, vẻ mặt cũng như dáng người, cứng nhắc và khô. Tóc thì quần xoắn xít món nọ với món kia mà lại ngắn, nên phải thêm một cái độn cho thành một cái búi to to để coi hơn. Mắt cũng tầm thường. Chỉ được hai hàm răng tươi, trắng nõn và đều. Y vẫn lấy làm kiêu ngạo lắm.

Oanh dạy hai lớp trẻ con. Những đứa trẻ lau nhau, nguệch ngoạc, hôi tanh, đến lớp chỉ để bôi mực vào tay, lên quần áo, lên mặt, lên tay, lên bàn ghế và tường của nhà trường. Thứ không hiểu như vậy thì Oanh đánh phẩn, tô môi, kẻ lông mày kỹ càng như thế làm gì? Mỗi sáng, y mất vào đấy đến nửa giờ. Sáng hôm nay, y còn nhiều thì giờ để ngắm nghía mình hơn. Y nhìn vào gương, vừa xoa nắn mặt, vừa cầu nhàu: "Chà! Sao trông cái mặt mình ngán quá! Mình già quá!". Thứ thấy buồn cười. Y nghĩ bụng: "Ai bảo tiếc của giờ? Còn hám lợi lắm thì rồi thế nào cũng chết già ở cái trường này..."

Cứ mười ngày, Oanh lại bảo Thứ một lần:

- Tôi cũng sắp trả chủ cái trường của chủ đấy. Chẳng lẽ cứ vua Lê, chúa Trịnh mãi thế này. Đích hẹn với tôi rằng Đích đi làm một vài năm, dành dụm một số tiền rồi sẽ cưới tôi. Tôi sẽ đi với Đích. Cái trường này, để lại cả cho chủ, mặc chủ trông coi lấy.

Mới đầu, câu nói ấy đã gọi cho Thứ bao nhiêu mộng. Y sẽ tổ chức lại cái trường. Y sẽ sửa sang lại cho nhà trường sạch sẽ hơn. Nhà trường sẽ có một phòng giấy để tiếp khách hẳn hoi. Học sinh sẽ có tủ sách, hội thể thao, những cuộc chơi giải trí... Phần nhiều các bạn đồng nghiệp của y, coi trường tư chỉ là một chỗ kiếm ăn tạm bợ để đợi thời. Y, trái lại, đã định rằng sẽ sống chết ở trong nghề. Y thành thực yêu nghề và yêu các trẻ em. Y rất tận tâm. Y dạy có phương pháp và chăm. Y đã làm cho cái trường này được tín nhiệm, nhiều học trò thêm. Chỉ tiếc rằng y không được toàn quyền theo như ý của y. Oanh ngại những món tiền, nghe y bàn gì cũng gạt đi. Nhưng đến khi nhà trường đã thuộc hẳn tay y... À! Y tin chắc rằng nó sẽ không chỉ thế này thôi. Nó sẽ tiến hơn nhiều. Số học trò sẽ hơn nhiều. Số thu sẽ gấp đôi lên. Các giáo viên sẽ được thù lao một cách xứng đáng hơn. Họ sẽ không còn phải băn khoăn nghĩ đến tiền, đến cơm áo. Họ có thể để hết thì giờ và tâm trí vào nghề. Thứ cũng lấy mỗi tháng một số lương nhất định, đủ tiêu dùng. Y sẽ đem theo vợ con. Còn bao nhiêu lời lãi, sẽ đập cả vào cái quỹ chung của nhà trường. Trong cái quỹ ấy, bao nhiêu phần sẽ dùng vào việc mở mang, bao nhiêu phần vào những cuộc phát thưởng và những ngày

hội hàng năm của học sinh, bao nhiêu phần sẽ giữ lại cho các giáo viên vào mỗi ngày cuối năm, bao nhiêu phần sẽ chia cho họ để cho họ một số tiền hưu... Thứ đã tính rành mạch cả. Y dám chắc rằng nếu cái trường thuộc quyền y thì y sẽ thực hành cái chương trình kia chẳng khó khăn gì, và y sẽ bắt đầu thực hành ngay. Nhưng bây giờ thì y đã chán rồi. Y đã hiểu rằng người ta chỉ dử y, người ta chẳng chịu nhả đâu. Cái trường còn có lời thì người ta còn phải khư khư ôm lấy nó...

Oanh cất tiếng gọi thằng Mô, thằng ở của nhà trường. Tiếng y the thé, hách dịch, gắt gỏng. Thứ ghét những người đàn bà như vậy. Y thấy một nỗi tức đột ngột xông lên óc. Y đứng phắt lên, mở cửa trước ra hiên gác. Ở mé bên kia đường, đã lẻ tẻ mấy bọn học trò. Chúng nhìn lên cất mũ chào. Thứ lại phải tươi mặt lại. Y khép cánh cửa, để chúng không nhìn vào bên trong được.

(Trích *Sống mòn* - Nam Cao)

Thực hiện các yêu cầu sau:

Câu 1. Hoàn cảnh sống của nhân vật Thứ được miêu tả qua những chi tiết nào?

Câu 2. Tại sao Thứ cảm thấy chán nản với nghề dạy học? Hãy nêu những lý do chính dẫn đến cảm giác này.

Câu 3. Oanh có những đặc điểm gì nổi bật? Hãy phân tích mối quan hệ giữa Thứ và Oanh thông qua những chi tiết trong văn bản.

Câu 4. Nêu tác dụng của phép điệp trong các câu sau:

Y thành thực yêu nghề và yêu các trẻ em. Y rất tận tâm. Y dạy có phương pháp và chăm. Y đã làm cho cái trường này được tín nhiệm, nhiều học trò thêm.

Câu 5. Nếu anh/chị là Thứ, anh/chị sẽ làm gì để cải thiện tình hình hiện tại của mình? Hãy đưa ra một kế hoạch khả thi dựa trên những gì bạn hiểu về hoàn cảnh của Thứ.

II. VIẾT

Câu 1.

Trên trang bìa một cuốn sách của mình, diễn giả Trần Đăng Khoa có viết: “*Cuộc đời có một bầu trời, còn ta có một đôi cánh*”.

Từ ý kiến trên, hãy chia sẻ bằng một bài văn nghị luận về *đôi cánh* giúp anh/chị bay giữa cuộc đời.

Câu 2.

Nhà văn Vũ Trọng Phụng chia sẻ: *Các ông muốn tiểu thuyết cứ là tiểu thuyết, tôi và các nhà văn cùng chỉ hướng như tôi muốn tiểu thuyết là sự thật ở đời.*

Từ phát biểu của nhà văn Vũ Trọng Phụng và trích đoạn tiểu thuyết *Sống mòn* của nhà văn Nam Cao, anh/chị hãy làm rõ *sự thật ở đời* trong tiểu thuyết.

BÀI 2

I. ĐỌC HIỂU

Đọc đoạn trích:

(Tóm tắt đoạn trước: Sau khi từ Sài Gòn trở về vì đau tim, Thứ bị thất nghiệp. Đích, anh họ Thứ, chung vốn với Oanh, vợ chưa cưới của Đích, mở một trường tư ở ngoại ô Hà Nội. Do được bỏ đi làm ở xa, Đích mượn Thứ đứng chân hiệu trưởng và mời dạy mấy lớp trên. Ban đầu, Thứ rất hào hứng, tận tâm nhưng chỉ ít lâu, anh chán nghề... Bao nhiêu tiền thu được đều vào túi Oanh. Oanh không những bóc lột sức lao động của Thứ và San (một giáo viên của trường, dạy các lớp dưới) mà khi nấu cơm cho họ, Oanh còn bắt họ ăn uống quá kham khổ. Nhiều lần Thứ định nói chuyện dứt khoát với Oanh để giải thoát cho mình và tổ chức lại cái trường cho tử tế. Nhưng bản tính nhút nhát, do dự, sợ va chạm nên Thứ cứ ngần ngại, để tình trạng nặng nề kéo dài. Cuộc sống

chung đụng ngày càng không chịu nổi vì thói keo bẩn, thói lợi của Oanh. Thứ bực và buồn lắm vì thấy rằng sống với người nhỏ nhen thì mình cũng thành nhỏ nhen.)

Thứ không đáp. Y ngẫm nghĩ. Mặt y hằm hằm và đôi môi y chum lại. Rồi y hẳn học bảo:

- Kiếp chúng mình, tức là. Sao mà cái đời nó tù túng, nó chật hẹp, nó bần tiện thế! Không bao giờ dám nhìn cao một tí. Chỉ những lo ăn, lo mặc. Hình như tất cả nguyện vọng, tất cả mong ước, tất cả mục đích của đời chúng mình, chỉ là mỗi ngày hai bữa. Bao nhiêu tài trí, sức lực lo tính đều chỉ dùng vào việc ấy. Khổ sở cũng vì thế, nhục nhã cũng vì thế, mỗi mòn tài năng, trí óc, giết chết những mong muốn đẹp, những hi vọng cao xa cũng vì thế nốt. Lúc nào cũng lo chết đói. Lúc nào cũng làm thế nào cho không chết đói! Như vậy thì sống làm gì cho cực?

Thứ vẫn không thể nào chịu được rằng sống chỉ làm thế nào cho mình và vợ con có cơm ăn, áo mặc thôi. Sống là để làm một cái gì đẹp hơn nhiều, cao quý hơn nhiều. Mỗi người sống, phải làm thế nào cho phát triển đến tận độ những khả năng của loài người chứa đựng ở trong mình. Phải gom sức lực của mình vào công cuộc tiến bộ chung. Mỗi người chết đi, phải để lại một chút gì cho nhân loại. Có thú vị gì là cái lối sống co quắp vào mình, cái lối sống quá ư loài vật, chẳng còn biết một việc gì ngoài cái việc kiếm thức ăn đồ vào cái dạ dày. Có ai muốn gục mặt xuống làm gì? Đau đớn thay cho những kiếp sống khao khát muốn lên cao nhưng lại bị áo cơm ghì sát đất. Hỡi ôi! Người ta đã phí bao nhiêu tâm huyết, bao nhiêu công lao để giải thoát loài người. Giê-su (Jesus) đã phải đổ máu ra. Thích Ca đã phải từ bỏ tất cả những phú quý vinh hoa của đời mình. Vô ích cả, chừng nào nhân loại chưa thoát khỏi những xiềng xích của cái đói và cái rét. Thứ thường có những lúc sực nhớ đến những cao vọng của mình xưa, ngán ngẩm buồn, tiếc cho mình. Y cứ đinh ninh rằng giá y không bị nghèo thì có lẽ y không đến nỗi đói hèn thế này đâu. Có lẽ y sẽ làm được một cái gì. Biết bao nhiêu tài năng không nảy nở được, chỉ vì không gặp được một cái hoàn cảnh tốt!...

(Nam Cao, *Sống mòn*, in trong Tuyển tập Nam Cao, tập 2, NXB Văn học, Hà Nội, 2005, tr. 259-260)

Câu 1. Đoạn trích chủ yếu được kể qua điểm nhìn của nhân vật nào?

Câu 2. Trong đoạn trích, nhân vật Thứ đã nhìn thấy những nguyên nhân nào giết chết những mong ước đẹp, những hi vọng cao xa?

Câu 3. Nêu tác dụng của những câu hỏi tu từ có trong đoạn trích trên.

Câu 4. Anh/Chị hãy nhận xét về nhân vật Thứ trong đoạn trích.

Câu 5. Anh /Chị có đồng tình với quan điểm “*Biết bao nhiêu tài năng không nảy nở được, chỉ vì không gặp được một cái hoàn cảnh tốt*” không? Vì sao?

II. PHÂN VIẾT

Câu 1. Viết đoạn văn nhận xét vai trò của người kể chuyện trong đoạn trích ở phần Đọc hiểu.

Câu 2. Cuộc sống rất cần sự sáng tạo của con người, đặc biệt là những người trẻ tuổi.

Viết bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) bày tỏ suy nghĩ của anh/chị về sự sáng tạo của tuổi trẻ trong cuộc sống hiện nay.

BÀI 3

Đọc văn bản và thực hiện các yêu cầu: *Sống mòn*

(Tóm tắt: “*Sống mòn*” là cuốn tiểu thuyết của nhà văn hiện thực Nam Cao, viết trước Cách mạng tháng Tám về đề tài người trí thức tiểu tư sản. Nhân vật chính là Thứ - một thanh niên được học hành, có hoài bão, chí hướng. Sau khi lấy được bằng Thành chung(1), y vào Sài Gòn tìm kế mưu sinh. Nhưng sau 3 năm, vì nghèo khó, bệnh tật, y phải về quê, chịu cảnh thất nghiệp. Rồi Thứ

lên Hà Nội dạy ở một trường tư do Đích - anh họ đồng thời cũng là bạn của Thứ cùng vợ chưa cưới là Oanh mở ở ngoại thành Hà Nội. Cùng dạy với Thứ, Oanh còn có San. Cuộc sống của họ đều khó khăn. Thứ nhận thấy kiếp sống nghèo khổ đã làm thui chột ước mơ, hoài bão và đẩy y cùng những người xung quanh đến cảnh “sống mòn”, trở nên ti tiện, nhỏ nhen. Nghỉ hè, Thứ về quê và phải đối mặt với những chuyện rắc rối của gia đình. Khi y quay trở lại Hà Nội thì trường phải đóng cửa vì thành phố luôn trong tình trạng báo động, Đích đang hấp hối trên giường bệnh,... Thứ đành trở về quê. Đoạn trích dưới đây là phần cuối của tiểu thuyết.)

Thứ đứng tựa mạn tàu... Người ta không thể ước ao một buổi sáng đẹp hơn. Trời xanh lơ, tươi màu như vừa mới quét sơn. Một vài túm mây trắng, lửng lơ. Không gian như rộng quang ra. Ánh nắng chan hòa và rực rỡ. Nhưng Thứ buồn... Y nhìn đằng sau, Hà Nội lùi dần như muốn bỏ y. Đời y cũng lùi dần. Biết bao nhiêu là ước vọng cao xa khi còn ngồi trên ghế nhà trường! Cái đầu tóc mới nuôi có bao giờ thêm mong sau này làm một ông phán tầm thường, mắt cận thị và lưng gù, thàng thàng lĩnh lương về nuôi vợ, nuôi con? Y sẽ đỗ thành chung, y sẽ đỗ tú tài, y sẽ vào đại học đường, y sang Tây,... Y sẽ thành một vĩ nhân đem những sự thay đổi lớn lao đến cho xứ sở mình. Ra khỏi trường, y thấy mình gần như là một phé nhân. Vào Sài Gòn, y đã làm một kẻ lông bông. Tuy vậy, mấy năm ở Sài Gòn cũng là một quãng thời gian đẹp của y. Ít ra, y cũng hăm hở, y đã náo nức, y đã mong chờ. Y đã ghét và yêu. Y đã say mê. Y đã ngồi ở thư viện không biết mỏi lưng và đón một dịp đi Pháp không biết nản... Về Hà Nội, y sống rút rè hơn, sèn so hơn, sống còm rom. Y chỉ còn dám nghĩ đến chuyện để dành, chuyện mua vườn, chuyện làm nhà, chuyện nuôi sống y với vợ con y. Nhưng cũng chưa đến nỗi hồng cả mười phần. Ít ra, y cũng còn làm được một việc gì, còn kiếm nổi bát cơm của mình ăn. Nhưng nay mai, mới thật buồn. Y sẽ chẳng có việc gì làm, y sẽ ăn bám vợ! Đời y sẽ mọc lên, sẽ gi đi, sẽ mòn, sẽ mục ra ở một xó nhà quê. Người ta sẽ khinh y, vợ y sẽ khinh y, chính y sẽ khinh y. Rồi y sẽ chết mà chưa làm gì cả, chết mà chưa sống!... Nghĩ thế y thấy nghẹn ngào, thấy uất ức vô cùng! Không! Y sẽ không chịu về quê. Ý sẽ đi bất cứ đâu, mặc rủi may, sống bất cứ thế nào và chết thế nào cũng được. Chết là thường. Chết ngay trong lúc sống mới thật là nhục nhã. Y sẽ đi và bất cần tất cả!... Nhưng mà Hà Nội vẫn lùi dần, lùi dần... và đời y cũng lùi dần. Y đang lùi về một xó nhà quê. Con tàu chở y về. Y cưỡng lại làm sao, bởi vì y đang ở trên con tàu đó. Chiều hôm nay, về đến nhà, y sẽ bảo Liên rằng trường đã vỡ rồi, y hết kế sinh nhai, y sẽ ra đi, sẽ đi liêu,... Liên sẽ vuốt tóc y, xoa đầu y, vỗ về y vào bảo rằng y sẽ chẳng đi đâu. Và y sẽ chẳng đi đâu... Ấy! Cái đời y là vậy! Y biết thế! Y nhu nhược quá, hèn yếu quá! Y không bao giờ cưỡng lại (...) Y chỉ để mặc con tàu mang đi.

Hà Nội vẫn lùi dần, lùi dần,... và bây giờ thì xa rồi, khuất hẳn rồi. Hai bên bờ sông, lần lượt qua những đồng ruộng và những khóm tre, những làng mạc xơ xó, những người nhà quê bao nhiêu đời nay đương đánh vật nhau với đất. Trên những bãi sông kia, trong những làng mạc, những khóm xanh xanh kia, có biết bao nhiêu người sống như y, không bao giờ dám cưỡng lại đời mình. Đời họ là một đời tù đày. Nhưng cũng như một con trâu, họ vẫn cắm cúi kéo cày, ăn cỏ, chịu roi. Ở bên kia những cánh đồng bùn lầy, là rừng xanh, cuộc sống tự do, cỏ ngập sừng. Con trâu có lẽ cũng biết vậy, nhưng chẳng bao giờ nó dám đi, chẳng bao giờ nó dám dứt đứt sợi dây thừng. Cái gì giữ con trâu lại ở đồng bằng và ngăn người ta đến một cuộc đời rộng rãi hơn, đẹp đẽ hơn? Ấy là thói quen, lòng sợ hãi sự đổi thay, sợ hãi những cái gì chưa tới. Ấy thế mà trên đời này lại chẳng có cái gì tới hai lần. Sống tức là thay đổi...

Bên cạnh Thứ, một anh chàng nhà quê trẻ tuổi, mượn được tờ báo của một kẻ đồng hành, mở ra, ề à đọc cho mấy người nhà quê khác nghe chung. Thứ nhớ đến cuộc chiến tranh ghê gớm hiện thời. Bao nhiêu người chết! Bao nhiêu thành phố tan nát! Cái thảm sông máu, núi thây thật

là rừng rợn. Nhân loại lên cơn sốt rét, đang quằn quại, nhả nhó, rên la, tự mình lại cắn mình, tự mình lại xé mình, để đổi thay. Cái gì sẽ trôi ra? Lòng Thứ đột nhiên lại hé ra một tia sáng mong manh. Thứ lại thấy hi vọng một cách vu vơ. Sau cuộc chiến tranh này, có lẽ cuộc sống sẽ dễ dàng hơn... đẹp dễ hơn... Nhưng y lại đỏ mặt ngay. Người ta chỉ được hưởng những cái gì mình đáng hưởng thôi. Y đã làm gì chưa?

(Tuyển tập Nam Cao, tập 2, NXB Văn học, 2005, tr.331-334)

Chú thích:

(1) Bằng Thành chung: Bằng cấp cho người thi đỗ hết cấp cao đẳng tiểu học thời Pháp thuộc, tương đương với bằng tốt nghiệp trung học cơ sở ngày nay.

Câu 1. Xác định ngôi kể của người kể chuyện trong văn bản.

Câu 2. Ước mơ của nhân vật Thứ khi ngồi trên ghế nhà trường là gì?

Câu 3. Phân tích tác dụng của biện pháp tu từ nghịch ngữ được sử dụng trong đoạn trích sau: *Nhưng nay mai, mới thật buồn. Y sẽ chẳng có việc gì làm, y sẽ ăn bám vợ! Đời y sẽ mọc lên, sẽ gủi đi, sẽ mòn, sẽ mục ra ở một xó nhà quê. Người ta sẽ khinh y, vợ y sẽ khinh y, chính y sẽ khinh y. Rồi y sẽ chết mà chưa làm gì cả, chết mà chưa sống!...*

Câu 4. Anh/chị hiểu gì về cuộc sống và con người của nhân vật Thứ được thể hiện trong đoạn trích?

Câu 5. Nêu suy nghĩ của anh/ chị về một triết lí nhân sinh được rút ra từ văn bản?

II. VIẾT

Câu 1. Viết đoạn văn (khoảng 200 chữ) phân tích vai trò của điểm nhìn được sử dụng trong đoạn trích phần đọc hiểu.

Câu 2. Viết bài văn (khoảng 600 chữ) phân tích nghệ thuật trần thuật trong đoạn trích phần Đọc hiểu

Họ tên học sinh: Số báo danh:

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc đoạn trích:

DẦU CHÂN NGƯỜI LÍNH

(Trích)

Nguyễn Minh Châu⁽¹⁾

(Tóm tắt: "Dấu chân người lính" là tiểu thuyết kể về cuộc chiến vô cùng ác liệt của quân đội ta với kẻ thù ở thung lũng Khe Sanh, Quảng Trị. Tác phẩm gồm 03 phần: Hành quân - Chiến dịch bao vây - Đất giải phóng, nhằm tái hiện lại hành trình chiến đấu từ những ngày bắt đầu chuẩn bị đến chặn đường hành quân và cuối cùng là cuộc tấn công giành chiến thắng. Trong hành trình ấy là những câu chuyện về cuộc sống chiến đấu và đời sống tâm hồn của chính ủy Kinh, chiến sĩ cần vụ Khuê, trinh sát Lượng, lính thông tin Lữ,... Đoạn trích dưới đây thuộc chương 12, kể về Nét - chị của Khuê, một nữ thanh niên xung phong, được điều đến làm công việc của y tá trạm phẫu thuật ở Tây Nam Khe Sanh)

Nét đã đi làm đường trong đội thanh niên xung phong chống Mỹ cứu nước hai năm, hai năm làm cấp dưỡng nữa, cô đã đi gần suốt dãy Trường Sơn mà vẫn không sao sửa chữa được cái bệnh nhớ nhà.

[...]

Làm sao nói hết mọi điều đáng nói về một cái bếp lửa trên chon von Trường Sơn? Những cái bếp bằng đất vất nặn nên bởi bàn tay khéo léo, khói chỉ lan lơ mờ trong có như sương ban mai rồi tan dần, lửa thì đậu lại. Ngọn lửa được ấp ủ trong lòng người con gái đồng bằng. Những chiến sĩ hành quân trên Trường Sơn chợt trông thấy một ánh lửa hồng, một mái nhà, cái bờ giậu bằng cây sắn có rặng mỏng tơ leo, đàn gà lợn trong chuồng, bên đường một mái tóc cặp buồng lơ, một miếng chít khăn mỏ quạ, một nước da con gái đang sốt rét, một ánh mắt đầm thắm vồn vã: "Các anh người quê ở đâu ta?". Có biết bao nhiêu là nỗi nhớ đồng bằng gửi vào trong một câu hỏi ấy? Có đêm khuya khoắt ngồi trước khuôn bếp, Nét lắng nghe thấy đủ các thứ tiếng động của rừng: tiếng suối chảy, tiếng gà rừng gáy, tiếng con tắc kè và tiếng chim "bắt cô trời cột". Mỗi lúc như vậy, nỗi nhớ nhà và nhớ vùng xuôi cứ cồn cào trong gan ruột, Nét nghe rõ tiếng cá chép đớp mồi bên bờ ao ấu, cùng tiếng mẹ khóa nước rửa chân ngoài cầu ao... Suốt những năm ở nhà cùng với mẹ, chẳng mấy khi Nét trông thấy mẹ mặc một cái quần chùng, hai ống quần ướt sũng bao giờ cũng vo quá gối, đôi bắp chân đen thui khăng khiu bao giờ cũng in một ngấn bùn trắng. Mỗi buổi trưa hè đi làm ngoài đồng trở về, bước chân bao giờ cũng lật dật, mẹ vút xóc cưa đồng trước thềm nhà và liền nằm úp sấp bụng trên cái thềm đất, vừa cười ngượng nghịu vừa vẫy Nét lại. Nét chạy tới nhẹ nhàng giậm bàn chân trên dọc sống lưng mẹ, giận dữ rầy la mẹ sau các kỳ sinh nở không biết kiêng cử. Và những lúc như vậy, mẹ chỉ nín lặng nhẩn nhục rên khe khẽ và đưa mắt nhìn lũ con cãi cọ tranh nhau đuổi theo những con cua đồng "- U ời!". Ngày hôm đó, Nét đã cầm chặt lá thư ngắn ngủi của Khuê trong những ngón tay cứng đờ như không còn biết cảm giác, cô kêu lên một tiếng rên ri đầy đau khổ và phẫn nộ. Nét nhớ ngày ở nhà, cô thường giả vờ xấn ống tay áo dọa đùa thằng em bé nhất: "Hiên ra đây chị gọi đầu nào?". Thằng bé sợ nhất là bị bế đi gọi đầu liền khóc thét om cả nhà và lần nào Nét cũng bị mẹ mắng: "Cái con quý này lớn xác chỉ khỏe trâu em!".

⁽¹⁾ Nguyễn Minh Châu (1930-1989) là cây bút văn xuôi xuất sắc của văn học Việt Nam hiện đại.

Các mẫu kỳ niệm vui buồn vụn vặt gần như chẳng có ý nghĩa gì hết ở trong cái gia đình nghèo và lam lũ, Nét cứ theo bộ đội đi một bước lại nhớ thêm một chuyện. Không biết bao nhiêu chuyện vui buồn nho nhỏ trong gia đình. Mỗi mẫu chuyện là một lưỡi dao cắt vào gan vào ruột. "Nét ơi, tao lạy mày, mày khóc đi một cái!". - Không bao giờ tao chịu khóc đâu Dự a, lúc xong việc ở đây rồi thì tao sẽ khóc. Nhưng bây giờ anh chị em trong đội đang vội vàng chuẩn bị đón thương binh về, mỗi người xé ra làm hai ba mà chưa làm hết việc, lẽ nào ngồi khóc? Làm sao sinh ra người con gái giàu nước mắt vậy, nhưng Nét không rõ một giọt nước mắt nào cho mẹ và em ở nhà đã chết vì bom Mỹ. Hãy nghiêng rãnh lại mà làm việc đừng quản ngày đêm. Hãy nghiêng rãnh lại mà chiến đấu và làm việc để trả thù cho những người thân đã mất!

(Trích Nguyễn Minh Châu, Tác phẩm văn học được giải thưởng Hồ Chí Minh, NXB Văn học, 2007, tr.538-540)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1 (0,5 điểm). Xác định dấu hiệu hình thức cho biết ngôi kể được sử dụng trong đoạn trích.

Câu 2 (0,5 điểm). Chỉ ra 02 chi tiết miêu tả hình ảnh bếp lửa ở đoạn trích.

Câu 3 (1,0 điểm). Tác giả đã sử dụng cách kể chuyện đan xen giữa những sự kiện diễn ra ở hiện tại và trong dòng hồi ức của nhân vật Nét. Nhận xét về tác dụng của cách kể chuyện này.

Câu 4 (1,0 điểm). Phân tích hiệu quả của việc sử dụng ngôn ngữ thân mật trong các câu văn sau: *Nét nhớ ngày ở nhà, cô thường giả vờ xoắn ống tay áo dọa đùa thằng em bé nhất: "Hiên ra đây chị gọi đầu nào?". Thằng bé sợ nhất là bị bế đi gọi đầu liền khóc thét om cả nhà và lần nào Nét cũng bị mẹ mắng: "Cái con quý này lớn xác chỉ khỏe trâu em!"*.

Câu 5 (1,0 điểm). Câu nói của Nét *Không bao giờ tao chịu khóc đâu Dự a, lúc xong việc ở đây rồi thì tao sẽ khóc* gợi cho anh/chị những suy nghĩ gì về cách mỗi người đối diện với nghịch cảnh trong cuộc sống (trình bày trong khoảng 10 dòng)?

II. VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1 (2,0 điểm)

Viết đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) phân tích vẻ đẹp tâm hồn của những con người trên tuyến đường Trường Sơn được thể hiện trong đoạn trích ở phần Đọc hiểu.

Câu 2 (4,0 điểm)

Bộ phim hoạt hình *"Inside Out"* (*"Những mảnh ghép cảm xúc"*) đã phản ánh một vấn đề quen thuộc bằng ý tưởng độc đáo: mô phỏng thế giới nội tâm của cô bé Riley, nơi các cảm xúc đã được nhân hóa thành sáu nhân vật (Niềm Vui, Nỗi Buồn, Sợ Hãi, Giận Dữ, Chán Ghét, Lo Âu) cùng nhau điều khiển tâm trí cô. Bộ phim là hành trình Riley lắng nghe và chấp nhận những tiếng nói của cảm xúc trong tâm hồn mình.

Từ gợi dẫn trên, kết hợp với hiểu biết của bản thân, hãy viết bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) trình bày suy nghĩ của anh/chị về thông điệp: ***Lắng nghe để thấu hiểu cảm xúc của chính mình.***

-----Hết-----

(Thí sinh không được sử dụng tài liệu. Giám thị không giải thích gì thêm)

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		ĐỌC HIỂU	4,0
	1	Dấu hiệu hình thức cho biết ngôi kể được sử dụng trong đoạn trích: <ul style="list-style-type: none"> - Đoạn trích được kể theo ngôi thứ ba (người kể giấu mình), thể hiện qua cách dùng các đại từ nhân xưng như "Nét", "cô", "chị em", "mẹ",... - Người kể không trực tiếp xuất hiện nhưng vẫn thấu hiểu và tái hiện tâm tư, tình cảm của nhân vật Nét một cách sâu sắc. 	0,5
	2	Hai chi tiết miêu tả hình ảnh bếp lửa trong đoạn trích: <ul style="list-style-type: none"> - "Những cái bếp bằng đất vất nặn nên bởi bàn tay khéo léo, khói chỉ lan lơ mờ trong có như sương ban mai rồi tan dần, lửa thì đậu lại." - "Ngọn lửa được ấp ủ trong lòng người con gái đồng bằng." <p>→ Hình ảnh bếp lửa không chỉ đơn thuần là nơi nấu nướng mà còn mang ý nghĩa biểu tượng cho hơi ấm quê hương, sự gắn kết giữa những người lính với hậu phương.</p>	0,5
	3	Tác dụng của cách kể chuyện đan xen giữa hiện tại và dòng hồi ức của nhân vật Nét: <ul style="list-style-type: none"> - Tạo sự đối lập giữa hiện thực khốc liệt của chiến tranh và những ký ức ấm áp về gia đình, quê hương, giúp khắc họa sâu sắc tâm trạng của nhân vật. - Giúp người đọc hiểu rõ hơn nỗi nhớ nhà da diết của Nét, làm nổi bật sự hy sinh thầm lặng của những nữ thanh niên xung phong. - Tăng tính chân thực, khiến câu chuyện trở nên giàu cảm xúc, chạm đến lòng trắc ẩn của người đọc. <p>(Nguyễn Minh Châu đã sử dụng cách kể chuyện đan xen giữa hiện tại và quá khứ để làm nổi bật tâm trạng của nhân vật Nét. Những ký ức về gia đình, quê hương được gọi lên trong bối cảnh chiến tranh khốc liệt tạo nên sự đối lập đầy cảm xúc. Điều này không chỉ giúp người đọc hiểu rõ hơn về nỗi nhớ nhà da diết của Nét mà còn nhấn mạnh sự hy sinh thầm lặng của những nữ thanh niên xung phong. Bên cạnh đó, cách kể này còn giúp câu chuyện trở nên chân thực, sống động hơn, như thể người đọc đang cùng nhân vật trải qua từng khoảnh khắc. Đồng thời, sự đan xen giữa hai dòng thời gian còn thể hiện sâu sắc tinh thần kiên cường của nhân vật: dù nỗi nhớ có cồn cào nhưng Nét vẫn kiên trì hoàn thành nhiệm vụ, dồn nén cảm xúc để tiếp tục chiến đấu.</p>	1,0
	4	Phân tích hiệu quả của việc sử dụng ngôn ngữ thân mật trong đoạn văn: <ul style="list-style-type: none"> - Ngôn ngữ đối thoại mang tính khẩu ngữ, gần gũi: "Hiên ra đây chị gọi đầu nào?", "Cái con quý này lớn xác chỉ khỏe trâu em!" - Giúp tái hiện sinh động không khí gia đình, thể hiện tình cảm gắn bó giữa Nét với mẹ và em. - Tạo nên sự đối lập giữa quá khứ êm đềm, vui tươi với hiện thực đau thương, mất mát, từ đó làm nổi bật nỗi nhớ nhà và sự hy sinh lớn lao của nhân vật. <p>(Ngôn ngữ trong đoạn văn được tác giả sử dụng một cách tự nhiên, gần gũi, mang đậm chất khẩu ngữ, thể hiện rõ mối quan hệ thân thiết trong gia đình. Những câu thoại như "Hiên ra đây chị gọi đầu nào?" hay "Cái con quý này lớn xác chỉ khỏe trâu em!"</p>	1.0

		<i>vừa tái hiện được những khoảnh khắc vui vẻ, hồn nhiên của Nét với mẹ và em, vừa giúp người đọc cảm nhận được tình cảm ấm áp trong gia đình nghèo nhưng đầy yêu thương. Việc sử dụng ngôn ngữ thân mật cũng giúp nhân vật trở nên chân thực, sống động hơn, làm cho ký ức của Nét thêm phần sâu sắc. Đồng thời, cách viết này cũng tạo sự tương phản giữa quá khứ yên bình và hiện thực chiến tranh đầy mất mát, khiến nỗi nhớ của nhân vật trở nên day dứt, ám ảnh hơn.)</i>	
	5	<p>Suy nghĩ về cách mỗi người đối diện với nghịch cảnh trong cuộc sống:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Câu nói của Nét thể hiện tinh thần kiên cường, mạnh mẽ, dù đau đớn tột cùng nhưng vẫn dồn nén cảm xúc để hoàn thành nhiệm vụ. - Trong cuộc sống, mỗi người có một cách đối diện với nghịch cảnh: <ul style="list-style-type: none"> + Có người chọn cách than khóc, buông xuôi. + Có người giống như Nét, chọn cách nép đau thương thành hành động, biến mất mát thành động lực để tiếp tục chiến đấu, cống hiến. - Điều quan trọng là phải giữ vững tinh thần, không để nỗi đau nhấn chìm, mà phải biết đứng lên mạnh mẽ hơn. - Hình ảnh Nét nhắc nhở chúng ta rằng, sự kiên cường và lòng quyết tâm sẽ giúp con người vượt qua mọi thử thách trong cuộc sống. <p><i>(Câu nói của Nét "Không bao giờ tao chịu khóc đâu Dị ẹ, lúc xong việc ở đây rồi thì tao sẽ khóc" thể hiện tinh thần kiên cường và ý chí mạnh mẽ của cô. Dù nỗi đau mất mẹ và em quá lớn, Nét vẫn dần lòng, gác lại nỗi buồn để tập trung làm nhiệm vụ. Điều này cho thấy rằng mỗi người có một cách đối diện với nghịch cảnh khác nhau: có người chọn cách thể hiện cảm xúc ngay lập tức, nhưng cũng có người nép đau thương để tiếp tục chiến đấu. Thái độ của Nét gợi lên bài học sâu sắc về lòng kiên trì và trách nhiệm. Trong cuộc sống, có những lúc ta phải tạm gác lại cảm xúc cá nhân để hoàn thành nghĩa vụ lớn hơn. Chính sự mạnh mẽ ấy giúp con người vượt qua thử thách, biến đau thương thành động lực để tiếp tục vươn lên.)</i></p>	1,0
II	LÀM VĂN		6,0
	1	<p>Viết đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) phân tích vẻ đẹp tâm hồn của những con người trên tuyến đường Trường Sơn được thể hiện trong đoạn trích ở phần Đọc hiểu.</p>	2,0
		<p><i>I. Mở đoạn</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Giới thiệu về tác phẩm <i>Dấu chân người lính</i> của Nguyễn Minh Châu và đoạn trích trong phần đọc hiểu. - Khái quát về hình ảnh những con người trên tuyến đường Trường Sơn – những con người kiên cường, giàu tình cảm, luôn gắn bó với quê hương, đồng đội. <p><i>II. Thân đoạn</i></p> <p>1. Vẻ đẹp kiên cường, bất khuất trong chiến tranh</p> <ul style="list-style-type: none"> - Những con người trên tuyến đường Trường Sơn, đặc biệt là nữ thanh niên xung phong như Nét, luôn kiên trì, dũng cảm, vượt qua gian khổ. - Dù phải đối mặt với chiến tranh ác liệt, họ vẫn không quản ngại khó khăn, ngày đêm bám trụ, làm nhiệm vụ với tinh thần trách nhiệm cao. <p>2. Vẻ đẹp của lòng yêu nước và tinh thần cống hiến</p>	

	<p>- Họ ra đi chiến đấu với lý tưởng cao đẹp, sẵn sàng hy sinh tuổi trẻ, cuộc sống riêng để bảo vệ đất nước.</p> <p>- Nét, dù mang trong lòng nỗi nhớ nhà khôn nguôi, vẫn nén đau thương để tiếp tục làm việc, thể hiện sự hy sinh cao cả vì đồng đội và Tổ quốc.</p> <p>3. Vẻ đẹp của tình cảm sâu nặng với quê hương, gia đình</p> <p>- Hình ảnh bếp lửa, những ký ức về người mẹ tảo tần, những câu chuyện nhỏ nhặt về gia đình được Nét nhớ về trong những phút giây cô đơn, xa cách.</p> <p>- Điều đó cho thấy những con người trên Trường Sơn không chỉ là những chiến sĩ kiên trung mà còn mang tâm hồn rất đỗi dịu dàng, gắn bó với quê hương, yêu thương gia đình sâu sắc.</p> <p>III. Kết đoạn</p> <p>- Khẳng định vẻ đẹp của những con người trên tuyến đường Trường Sơn: vừa kiên cường trong chiến đấu, vừa giàu tình cảm với gia đình, quê hương.</p> <p>- Đó chính là hình ảnh tiêu biểu của thế hệ thanh niên trong thời kỳ kháng chiến chống Mỹ.</p> <p>Đoạn văn nghị luận (Khoảng 200 chữ)</p> <p>Tham khảo Đoạn 1. Đoạn trích trong tiểu thuyết <i>Dấu chân người lính</i> đã khắc họa vẻ đẹp tâm hồn của những con người trên tuyến đường Trường Sơn trong kháng chiến chống Mỹ. Họ mang trong mình tinh thần kiên cường, bất khuất, không quản ngại gian khổ, hy sinh để hoàn thành nhiệm vụ. Nhân vật Nét - một nữ thanh niên xung phong, dù mang nỗi nhớ nhà da diết nhưng vẫn dần lòng để tiếp tục công việc, thể hiện tinh thần trách nhiệm cao cả. Không chỉ kiên cường, họ còn giàu lòng yêu nước, luôn đặt lợi ích của Tổ quốc lên trên nỗi đau cá nhân. Đặc biệt, những con người ấy vẫn giữ trong tim tình cảm sâu nặng với quê hương, gia đình. Những ký ức về mái nhà, bếp lửa, hình ảnh người mẹ tảo tần luôn hiện lên trong tâm trí họ, thể hiện một tâm hồn giàu tình cảm. Chính sự hòa quyện giữa lòng yêu nước, tinh thần chiến đấu kiên cường và tình cảm gia đình sâu sắc đã tạo nên vẻ đẹp vừa mạnh mẽ, vừa dịu dàng của những con người trên tuyến đường Trường Sơn năm ấy.</p> <p>Tham khảo Đoạn 2. Đoạn trích trong <i>Dấu chân người lính</i> của Nguyễn Minh Châu đã khắc họa rõ nét vẻ đẹp tâm hồn của những con người trên tuyến đường Trường Sơn – những con người kiên cường, giàu tình cảm và tràn đầy lý tưởng cống hiến cho đất nước. Trước hết, họ mang trong mình tinh thần dũng cảm, sẵn sàng hy sinh vì Tổ quốc. Nhân vật Nét, một nữ thanh niên xung phong, dù nhớ nhà da diết nhưng vẫn gác lại tình riêng, nén đau thương để tiếp tục chiến đấu và chăm sóc thương binh. Sự kiên cường ấy không chỉ thể hiện ở Nét mà còn là phẩm chất chung của những con người trên tuyến đường Trường Sơn – những con người đã coi sự hy sinh là lẽ sống, luôn “nghiến răng lại mà làm việc đừng quản ngày đêm”. Bên cạnh tinh thần quả cảm, họ còn mang trong mình một trái tim giàu yêu thương. Hình ảnh “bếp lửa trên chôn von Trường Sơn” không chỉ đơn thuần là nơi nấu nướng mà còn là biểu tượng của hơi ấm quê hương, là tình đồng chí, đồng đội ấm áp giữa chiến tranh khốc liệt. Ánh lửa nhỏ bé ấy gợi nhắc những người lính về quê hương thân thuộc, về những mái nhà đơn sơ và vòng tay yêu thương của mẹ, của chị. Ngoài ra, những con người trên tuyến đường Trường Sơn còn có một đời sống tâm hồn phong phú. Dù sống trong hoàn cảnh chiến tranh đầy gian khổ, họ vẫn giữ được những ký ức đẹp về quê hương, gia đình. Những</p>	
--	---	--

		<p>kỷ niệm tưởng chừng như rất nhỏ, như tiếng cá đớp mỗi bên bờ ao hay hình ảnh mẹ lam lũ trên cánh đồng, lại trở thành động lực để họ tiếp tục chiến đấu. Như vậy, đoạn trích không chỉ tái hiện cuộc chiến đấu khốc liệt trên tuyến đường Trường Sơn mà còn làm sáng lên vẻ đẹp tâm hồn của những con người nơi đây – những con người kiên cường, giàu yêu thương và luôn hướng về lý tưởng cao đẹp của dân tộc.</p>	
	2	<p>Bộ phim hoạt hình "<i>Inside Out</i>" ("<i>Những mảnh ghép cảm xúc</i>") đã phản ánh một vấn đề quen thuộc bằng ý tưởng độc đáo: mô phỏng thế giới nội tâm của cô bé Riley, nơi các cảm xúc đã được nhân hóa thành sáu nhân vật (Niềm Vui, Nỗi Buồn, Sợ Hãi, Giận Dữ, Chán Ghét, Lo Âu) cùng nhau điều khiển tâm trí cô. Bộ phim là hành trình Riley lắng nghe và chấp nhận những tiếng nói của cảm xúc trong tâm hồn mình.</p> <p>Từ gợi dẫn trên, kết hợp với hiểu biết của bản thân, hãy viết bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) trình bày suy nghĩ của anh/chị về thông điệp: Lắng nghe để thấu hiểu cảm xúc của chính mình.</p>	4.0
		<p>DÀN Ý</p> <p><i>I. Mở bài</i></p> <p>- Giới thiệu vấn đề nghị luận: Tầm quan trọng của việc lắng nghe và thấu hiểu cảm xúc của chính mình.</p> <p>- Dẫn dắt từ bộ phim <i>Inside Out</i> (<i>Những mảnh ghép cảm xúc</i>): Bộ phim nhân hóa các cảm xúc bên trong tâm trí con người, cho thấy sự tác động của chúng đến suy nghĩ, hành vi và cách ta đối diện với cuộc sống.</p> <p>- Khẳng định ý nghĩa của thông điệp: Lắng nghe để thấu hiểu cảm xúc là chìa khóa giúp ta kiểm soát tâm lý, phát triển bản thân và xây dựng một cuộc sống cân bằng, hạnh phúc.</p> <p><i>II. Thân bài</i></p> <p>1. Giải thích vấn đề</p> <p>- Lắng nghe cảm xúc của chính mình: Là quá trình nhận diện, thấu hiểu và chấp nhận những trạng thái tâm lý như vui, buồn, giận dữ, sợ hãi, lo âu,... thay vì né tránh hoặc kìm nén chúng.</p> <p>- Thấu hiểu cảm xúc: Là khi ta không chỉ nhận ra mình đang cảm thấy gì mà còn hiểu được nguyên nhân, ý nghĩa của cảm xúc đó để phản ứng phù hợp.</p> <p>2. Tại sao cần lắng nghe và thấu hiểu cảm xúc của chính mình?</p> <p>a. Giúp con người kiểm soát tâm lý và sống tích cực hơn</p> <p>- Khi hiểu rõ cảm xúc, ta có thể điều chỉnh phản ứng một cách hợp lý thay vì để cảm xúc chi phối hoàn toàn.</p> <p>- Ví dụ: Nếu cảm thấy lo âu trước một kỳ thi, thay vì để nỗi sợ lấn át, ta có thể tìm ra nguyên nhân (chưa ôn tập tốt, thiếu tự tin) và tìm cách giải quyết (ôn lại bài, tập trung vào điểm mạnh).</p> <p>b. Giúp con người phát triển trí tuệ cảm xúc (EQ) và xây dựng các mối quan hệ tốt đẹp</p> <p>- Hiểu được cảm xúc của bản thân sẽ giúp ta dễ dàng đồng cảm và thấu hiểu người khác.</p> <p>- Những người có trí tuệ cảm xúc cao thường biết cách kiểm soát cơn giận, điều tiết phản ứng trong giao tiếp, từ đó xây dựng các mối quan hệ hài hòa, bền vững.</p>	

	<p>- Ví dụ: Khi xảy ra mâu thuẫn, nếu ta biết lắng nghe cảm xúc của mình (tại sao mình tức giận?) và cảm xúc của đối phương, ta sẽ tìm ra cách giải quyết ôn hòa hơn.</p> <p>c. Chấp nhận cảm xúc giúp con người mạnh mẽ hơn trong nghịch cảnh</p> <p>- Bộ phim <i>Inside Out</i> nhấn mạnh rằng Nỗi Buồn cũng có giá trị, giúp Riley trải qua những khó khăn trong cuộc sống.</p> <p>- Việc lắng nghe cảm xúc không có nghĩa là loại bỏ những cảm xúc tiêu cực, mà là học cách chấp nhận chúng một cách lành mạnh.</p> <p>- Ví dụ: Thay vì phủ nhận nỗi buồn sau một thất bại, ta có thể nhìn nhận nó như một bài học để trưởng thành hơn.</p> <p>3. Làm thế nào để lắng nghe và thấu hiểu cảm xúc của chính mình?</p> <p>- Nhận diện cảm xúc: Hãy tự hỏi bản thân: “Mình đang cảm thấy gì? Điều gì khiến mình có cảm xúc này?”</p> <p>- Chấp nhận và không phủ nhận cảm xúc: Không có cảm xúc nào là "xấu", mỗi cảm xúc đều có vai trò riêng và cần được thừa nhận.</p> <p>- Tìm cách điều chỉnh cảm xúc một cách lành mạnh: Thay vì kìm nén hoặc bộc phát cảm xúc một cách tiêu cực, ta có thể giải tỏa bằng viết nhật ký, trò chuyện với người tin cậy, tập thể dục hoặc thực hành thiền định.</p> <p>- Học cách cân bằng cảm xúc: Nhận ra khi nào cần kiềm chế cảm xúc và khi nào nên bộc lộ nó để không làm tổn thương bản thân hoặc người khác.</p> <p>III. Kết bài</p> <p>- Khẳng định lại ý nghĩa của việc lắng nghe và thấu hiểu cảm xúc: Giúp ta sống hạnh phúc hơn, kiểm soát tâm lý tốt hơn và xây dựng các mối quan hệ bền vững.</p> <p>- Liên hệ bản thân: Mỗi người cần học cách lắng nghe chính mình, đón nhận mọi cảm xúc và sử dụng chúng như một công cụ để trưởng thành.</p> <p>- Câu hỏi gợi mở: "Bạn có thực sự lắng nghe cảm xúc của mình mỗi ngày hay chưa?"</p>	
	<p>THAM KHẢO:</p> <p>Mỗi con người đều mang trong mình một thế giới nội tâm phong phú, nơi cảm xúc đóng vai trò quan trọng trong việc định hình suy nghĩ, hành động và cách ta đối diện với cuộc sống. Tuy nhiên, không phải ai cũng có thể lắng nghe và thấu hiểu cảm xúc của chính mình một cách trọn vẹn. Bộ phim hoạt hình <i>Inside Out</i> (<i>Những mảnh ghép cảm xúc</i>) đã mang đến một góc nhìn đầy sáng tạo về thế giới nội tâm của con người khi nhân hóa các cảm xúc thành những nhân vật cụ thể. Từ hành trình của cô bé Riley, bộ phim truyền tải một thông điệp sâu sắc: lắng nghe cảm xúc của bản thân là bước quan trọng để hiểu chính mình, kiểm soát tâm lý và sống một cuộc đời cân bằng, hạnh phúc hơn.</p> <p>Lắng nghe cảm xúc là quá trình con người nhận diện, thấu hiểu và chấp nhận những trạng thái tâm lý của mình, bao gồm cả những cảm xúc tích cực như vui vẻ, hạnh phúc và những cảm xúc tiêu cực như buồn bã, lo âu, tức giận. Thấu hiểu cảm xúc không chỉ đơn giản là nhận biết mình đang cảm thấy gì mà còn là việc tìm ra nguyên nhân sâu xa của cảm xúc đó, từ đó điều chỉnh hành vi và suy nghĩ sao cho phù hợp. Trong <i>Inside Out</i>, nhân vật Riley phải trải qua những cung bậc cảm xúc khác nhau khi chuyển đến một môi trường sống mới. Ban đầu, cô bé cố gắng gạt bỏ nỗi buồn và chỉ</p>	

	<p>muốn giữ lại niềm vui. Tuy nhiên, bộ phim cho thấy rằng mọi cảm xúc đều có giá trị riêng, và việc phủ nhận hay kìm nén cảm xúc có thể dẫn đến những hậu quả tiêu cực.</p> <p>Khi con người hiểu rõ cảm xúc của mình, họ sẽ có cách điều chỉnh phản ứng một cách hợp lý thay vì để cảm xúc chi phối hoàn toàn. Chẳng hạn, khi cảm thấy lo âu trước một thử thách quan trọng, thay vì để nỗi sợ hãi lấn át, ta có thể tự hỏi: "Điều gì khiến mình lo lắng? Làm thế nào để vượt qua?" Từ đó, ta sẽ tìm ra giải pháp phù hợp, như chuẩn bị kỹ lưỡng hơn hoặc tìm kiếm sự hỗ trợ từ người khác.</p> <p>Những người có trí tuệ cảm xúc cao thường có khả năng đồng cảm với người khác, kiểm soát cơn giận và thể hiện cảm xúc một cách phù hợp. Việc hiểu rõ cảm xúc cá nhân giúp ta tránh những phản ứng tiêu cực như nóng giận, cáu gắt vô cớ hoặc quá khép kín trong giao tiếp. Trong <i>Inside Out</i>, nhân vật Nỗi Buồn tuy bị xem là cảm xúc tiêu cực nhưng thực chất lại có vai trò quan trọng trong việc giúp Riley kết nối với gia đình và bạn bè. Điều này cho thấy rằng, khi biết lắng nghe cảm xúc của chính mình, ta cũng sẽ dễ dàng hiểu và đồng cảm với cảm xúc của người khác, từ đó xây dựng được những mối quan hệ bền vững hơn.</p> <p>Cuộc sống không chỉ có niềm vui mà còn có nỗi buồn, mất mát, thất vọng. Nếu ta luôn cố gắng né tránh những cảm xúc tiêu cực, chúng sẽ trở thành áp lực vô hình đè nặng lên tâm trí. Trong phim, Riley đã cố gắng kìm nén nỗi buồn nhưng cuối cùng điều đó chỉ khiến cô bé trở nên cô đơn và mất phương hướng. Chỉ khi chấp nhận nỗi buồn, cô mới có thể bày tỏ cảm xúc thật của mình với cha mẹ và tìm lại sự cân bằng trong cuộc sống. Điều này cho thấy rằng việc chấp nhận và đối diện với cảm xúc tiêu cực không khiến ta yếu đuối mà ngược lại, nó giúp ta trưởng thành và mạnh mẽ hơn.</p> <p>Nhận diện cảm xúc: Hãy dành thời gian để tự hỏi: "Mình đang cảm thấy gì?", "Điều gì khiến mình có cảm xúc này?" Việc gọi tên cảm xúc sẽ giúp ta hiểu rõ bản thân hơn. Chấp nhận và không phủ nhận cảm xúc: Không có cảm xúc nào là "xấu". Mọi cảm xúc đều có ý nghĩa riêng và cần được thừa nhận thay vì kìm nén hay trốn tránh. Tìm cách điều chỉnh cảm xúc một cách lành mạnh: Thay vì bộc phát sự tức giận hay chìm đắm trong nỗi buồn, ta có thể chọn cách giải tỏa tích cực như viết nhật ký, tâm sự với người tin cậy, thiền định hoặc tham gia các hoạt động yêu thích. Học cách cân bằng cảm xúc: Không để cảm xúc lấn át lý trí nhưng cũng không sống quá lý trí mà bỏ quên cảm xúc. Một người trưởng thành về mặt cảm xúc là người biết khi nào nên bộc lộ cảm xúc và khi nào nên kiểm soát nó để không làm tổn thương chính mình và người khác.</p> <p>Lắng nghe và thấu hiểu cảm xúc của bản thân không chỉ giúp con người kiểm soát tâm lý, sống tích cực mà còn phát triển trí tuệ cảm xúc và khả năng đồng cảm với người khác. <i>Inside Out</i> đã truyền tải thông điệp sâu sắc rằng, thay vì né tránh hay kìm nén cảm xúc, ta nên học cách chấp nhận và điều hòa chúng. Trong cuộc sống, mỗi người đều có lúc vui vẻ, hạnh phúc nhưng cũng có lúc buồn bã, thất vọng. Quan trọng không phải là loại bỏ những cảm xúc tiêu cực mà là biết cách đối diện và điều chỉnh chúng một cách lành mạnh. Khi hiểu rõ cảm xúc của chính mình, ta không chỉ sống một cuộc đời hạnh phúc hơn mà còn có thể lan tỏa sự bình an, tích cực đến những người xung quanh. Bạn đã thực sự lắng nghe cảm xúc của mình mỗi ngày chưa?</p>	
Tổng điểm		10,0